

Z d ů v o d ů:

Po právu z důvodu zmatečnosti podle § 385, čís 1 a) tr. ř. provedená zmateční stížnost námitkou, že by mohlo o trestný čin jíti jen tehdy, kdyby majitel domu zakázal vstup do domu, a že obžalovaní nejednali bezprávně, resp. že jednali aspoň subjektivně oprávněně, ježto si nebyli vědomi toho, že M. a N. jsou oprávněni vstup do domu zabrániti, je bezzákladná.

Ani zmateční stížnost sama netvrdí, že obžalovaní měli od majitele domu povolení do jeho domu vejíti. K naplnění skutkové podstaty zločinu porušení domácího pokoje se nevyžaduje, aby majitel domu nebo osoba, která bytem nakládá, předem vydala zákaz vstupu do domu nebo bytu.

Bezprávnost činu podle § 330 tr. z. je daná již tím, že pachatelé, nepostupující zákonnými prostředky, svémocně ruší držbu vlastníka nebo držitele nemovitosti a jeho právo na pokojné a nerušené užívání nemovitosti. Po subjektivní stránce je rozhodné jen, zda si je pachatel vědom toho, že způsob, kterým vniká do bytu jiného, je bezprávný. Že si obžalovaní museli býti vědomi bezprávnosti svého činu, plyne bezpochybně z toho, že násilím vyrazili zavřené dveře vedoucí do cizího dvora, ačkoli k tomu nebyli oprávněni ani majitelem domu, ani jinou osobou, která měla právo vstupu do domu. Že jednali vědomě neoprávněně, plyne i z toho, že vnikli potom proti zákazu i do zasedací síně rozhodčího soudu, ačkoliv muselo jim býti podle okolností případu jasno, že tím neoprávněně ruší právo rozhodčího soudu na nerušené užívání jemu propůjčené místnosti.

Čís. 5998.

Pojišťovací podvod.

Šalivé jednání pachatelovo sluší spatřovati již v tom, že pojišťovně oznámil, že se mu stala nehoda; tím mlčky dal najevo, že bude činiti nárok na náhradu, ježto nastala pojistná příhoda, a jeho podvodný úmysl došel v tom zřetelného vyjádření.

K otázce pokusu a dobrovolného upuštění od činu.

(Rozh. ze dne 15. října 1937, Zm I 517/37.)

Obžalovaný B. jezdil jako řidič s nákladním autem své manželky; vůz byl ve stavu velmi sešlém a potřeboval naléhavě opravy v hodnotě 4.000 až 5.000 Kč. Aby si opatřil peníze na opravu tohoto auta, nastrojil obžalovaný B. tento plán: Věda, že spoluobžalovaný A. jako majitel jízdniho kola je pojištěn proti povinnému ručení, přemluvil ho a dohodl se s ním, že A. učiní pojišťovně, u níž je pojištěn, falešné hlášení, že jeho vinou došlo k poškození nákladního auta řízeného obžalovaným B., a že se spolu rozdělí o peníze, jež vyplatí pojišťovna jako náhradu škody. Ačkoli ve skutečnosti ani k nehodě, ani k poškození auta nedošlo, poslal obžalovaný A. dne 1. ledna 1937 pojišťovně doporučeně korespondenční lístek, jímž jí oznámil, že měl den předtím na blíž

označeném úseku silnice nehodu. Pojišťovna dopisem z 8. ledna 1937 potvrdila příjem lístku a zaslala obžalovanému A. vzorec řádného oznámení škody (dotazník) s vyzváním, aby jej podrobně vyplnil a vrátil, načež mu bude podána další zpráva. Obžalovaný B. zatím dopravil nákladní auto do správkárny za účelem opravy. Obžalovaný A., obávaje se následků, vyplnil sice dotazník, avšak tak, že své původní hlášení pojišťovně zbavil vlastně účinnosti, a dotazník neodeslal. Když však obžalovaný B. trval na provedení domluveného plánu a hrozil A-ovi žalobou a udáním pro falešné hlášení a vyzval ho prostřednictvím právního zástupce, aby zaplatil za poškození auta 4.600 Kč a náhradu za ušlý výdělek B. v částce 100 Kč denně až do skončení opravy vozu, napsal a odeslal obžalovaný A. pojišťovně dne 13. ledna 1937 nový dopis, k němuž připojil dopis právního zástupce manželů B., vylíčil kde a jakým způsobem došlo k domnělé nehodě a poškození auta B. a žádal, aby pojišťovna vzala tyto skutečnosti na vědomí. K likvidaci škody nedošlo, poněvadž zásahem třetích osob byla pravá podstata případu odhalena.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými, a to: A. zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., B. zločinem spoluviny na podvodu podle §§ 5, 197, 200 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného A., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný ve výrocích týkajících se stěžovatele a podle § 290, odst. 1 tr. ř. i ve výrocích týkajících se obžalovaného B. a vrátil věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti se především připomíná, že její hmotněprávní námitky vesměs neobstojí.

Tvrzení pronesené s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9 a) tr. ř., že v souzeném případě šlo by nejvýše o beztrestné přípravné jednání, stížnost neodůvodňuje. Podle skutkového zjištění napadeného rozsudku nelze mluvit o tom již proto, že rozsudek zjišťuje, že pojišťovna byla jednáním stěžovatelovým uvedena v omyl, z něhož jí měla povstati škoda 2.000 Kč převyšující. Nehledě k tomu dlužno v soulase s nalézacím soudem spatřovati šálivé jednání stěžovatelovo již v jeho oznámení pojišťovně, že se mu stala nehoda, neboť tím dal mlčky najevo, že bude činiti nárok na náhradu, poněvadž nastala pojistná příhoda, a došel tedy tím podvodný úmysl v činnosti stěžovatelově zřetelného vyjádření, což vylučuje kvalifikaci jeho jednání jako beztrestného přípravného jednání. (Viz o tom **S o l n a ř ů** v »Pojišťovací podvod« 1936, str. 63). Další námitka, že jde aspoň o pokus absolutně nezpůsobilý, ježto zamýšlená škoda nemohla nastati, poněvadž auto nebylo vůbec poškozeno (sc. n e h o d o u) a že to bylo patrné i svědku K. n a p r v n í p o h l e d, nedbá jednak nahoře uvedeného zjištění soudu první stolice, jednak přehlíží, že skutková podstata zločinu podvodu nevyžaduje, aby z omylu pachatelem vyvolaného vzešla skutečně škoda; stačí,

když vzejití škody pachatelem bylo zamýšleno. Je sice správné, že předpokladem podvodu je, aby lstivé předstírání nebo jednání bylo způsobilé, aby vedlo k poškození, leč způsobilost, přivodití škodu, lze podle ustálené judikatury vyloučiti jen tehdy, je-li činnost pachatelova sama o sobě taková, že jí pachatelem zamýšlená škoda nemůže nastati za žádných okolností. A tu jest okolnost, že svědek K. zjistil na prvý pohled, že škoda nehodou nenastala, nerozhodná, ježto nevylučuje možnost vzejití škody za každých okolností (in abstracto) na př. při menší zkušenosti a bedlivosti likvidátorů.

Pokud zmateční stížnost domnělou nemožnost poškození pojišťovny dovozuje z předpokladů, že manželka obžalovaného B. jakožto majitelka auta nebyla prý s postupem B. srozuměna, že ho nezmocnila k příjmu náhrady a že tedy, jak stížnost zřejmě míní, nemohlo dojít k vyplacení peněz, není zmatek podle § 281, č. 9 a) tr. ř. proveden podle zákona, totiž ve smyslu § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř., poněvadž se tu stížnost neomezuje na obsah rozsudkových zjištění.

Tvrdí-li zmateční stížnost dále s hlediska zmatku § 281 č. 9 a) tr. ř. proti opačnému stanovisku napadeného rozsudku, že vyhrůžky obžalovaného B. opodstatňují neodolatelné donucení po rozumu § 2 g) tr. z., stačí ji odkázati v tom směru na správné důvody nalézacího soudu, odpovídající zákonu a stálé judikatuře nejvyššího soudu, kteréžto důvody se zmateční stížnost ani nepokouší vyvrátiti.*)

Vytýká-li stížnost konečně, dovolávajíc se zřejmě číselně uplatňovaného důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že by v souzeném případě mohlo jíti nanejvýš o přešůpek podvodu, ježto prý není soudem správně zjištěno, že se úmysl stěžovatelův nesl ke škodě v částce vyšší 2.000 Kč, neprovádí tím po zákonu dovolávaný důvod zmatečnosti, který ve smyslu zásady vyslovené v § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. vyžaduje, aby byl proveden na základě skutkových zjištění soudu prvě stolice, čehož stížnost nedbá, nevycházejíc ze zjištění rozsudku, že zamýšlená škoda tuto částku převyšuje.

Naproti tomu nelze stížnosti odeprítí úspěchu, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýká, že nalézací soud neuvádí důvodů pro zjištění, že pojišťovna byla jednáním stěžovatelovým již skutečně oklamána. Rozsudek sice odůvodňuje zjištění to úvahou, že pojišťovna stěžovateli na jeho korespondenční lístek z 1. ledna 1937, kterým jí oznámil, že se mu stala nehoda, zaslala přípis z 8. ledna 1937, jímž mu sděluje, že nehodu bere na vědomí a zasílá mu vzorek oznámení škody za účelem řádného vyplnění, což by prý jistě nebyla učinila,

*) Důvody ty zněly: Pokud se obžalovaný A. svým hájením, že B. mu hrozil žalobou a trestním oznámením, a tak ho donutil k napsání dopisu ze dne 13. ledna 1937, chce hájiti, že u něho jde vlastně o neodolatelné donucení, tedy o beztrestnost podle § 2, písm. g) tr. zák., tu — i kdyby jeho tvrzení bylo pravdivé — stačí poukázati na to, že hrozba žalobou a trestním oznámením nezakládá neodolatelné donucení, neboť při ní nejde o bezprostřední nebezpečí, jež jen trestným činem může býti odvráceno. Proti žalobě a trestnímu oznámení možno se hájiti jiným beztrestným způsobem a není třeba, aby se pachatel bránil proti nim okamžitým spácháním trestného činu. Soud proto beztrestnost na straně obžalovaného A. ve smyslu § 2, písm. g) tr. zák. neshledal.

kdyby nebyla bývala oznámením z 1. ledna 1937 uvedena v omyl o tom, že se skutečně nehoda stala.

Závěr ten odpovídal by snad pravidlům logického myšlení, kdyby pojišťovna v dovolaném dopise skutečně sdělovala stěžovateli, že nehodu bere na vědomí. Leč tomu tak není. Jak rozsudek sám uvádí, zni onen dopis takto: »Stvrzuji c e p ř í j e m V a š e h o c t ě n ě h o d o p i s u z e d n e 1. l e d n a t. r. v e v ě c i V a š í n e h o d y, z a s í l á m e V á m v p ř í l o z e v z o r e c ř á d n ě h o o z n á m e n í š k o d y a p r o s í m e, b y s t e j e j v e v š e c h b o d e c h p o d r o b n ě v y p l n i l a n á m p a k v r á t i l, n a č e ž V á m p o d á m e d a l š í z p r á v u. D o v o l u j e m e s i V á m p ř í p o m e n o u t i . . . « a t d.

Tento doslov nepřipouští logický závěr v tom směru, zda pojišťovna obsahem korespondenčního lístku byla již oklamána čili nic. Naopak neříká se v něm, že pojišťovna bere oznámenou nehodu na vědomí, a slova »načež Vám pak podáme další zprávu« nasvědčují tomu, že si pojišťovna vyhrazuje další rozhodnutí po vyplnění zasláného vzorce; ze slov pak »vzorec řádného oznámení škody« vysvítá, že onen přípis stěžovatelův nepovažovala za řádné oznámení škody.

Soud první stolice přehlíží též, že účelem t. zv. povinnosti oznamovací ve smyslu § 39 zák. čís. 145/1934 Sb. z. a n. jest, aby se nastalá pojistná příhoda stala pojistiteli co nejdříve známou a aby mohl po případě ještě působiti k odvrácení, resp. zmenšení škody, zjistiti příčinnou její souvislost s pojistnou příhodou a čeliti případným pokusům o zastření skutkové podstaty.

Neodpovídá proto napadený závěr pravidlům logického myšlení a je tudíž zjištění, o němž jde, neodůvodněné a činí, ježto se týká rozhodné okolnosti, zda čin stěžovateli za vinu kladený byl dokonán čili nic, rozsudek ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř. zmatečným.

Bylo proto zmateční stížnosti, aniž bylo třeba zabývat se ostatními jejími výtkami formálně právními, vyhověti, rozsudek ve smyslu § 288, odst. 2, čís. 1 tr. ř. zrušiti, a to vzhledem k tomu, že okolnost, že dlužno po případě považovati čin obžalovaného A. jen za pokus zločinu podvodu, byla by též ku prospěchu spoluobžalovanému B., v celém jeho rozsahu (§ 290, odst. 1 tr. ř.), a věc vrátiti soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Při novém projednání věci bude na soudě, aby uvažuje shora uvedené okolnosti a doplně řízení svědeckým výsledkem funkcionářů pojišťovny o významu a smyslu přípisu pojišťovny z 8. ledna 1937 a o účinku obsahu korespondenčního lístku obžalovaného A. z 1. ledna 1937 a jeho přípisu z 13. ledna 1937 znova uvažoval, zda pojišťovna nebo její rozhodující funkcionáři byli jednáním stěžovatelovým skutečně již uvedeni v omyl o existenci pojistné příhody čili nic, a v případě záporném, zda stěžovatel dobrovolně od pokusu upustil, anebo zda se tak stalo jen z některého z důvodů v § 8 tr. z. uvedených. V tomto ohledu bude nanejvýš třeba zjistiti, kdy četnictvo zjistilo, že k nehodě nedošlo, a zda to bylo obžalovanému A. v době upuštění od pokusu známo či neznámo. Kdyby nalézací soud dospěl k názoru, že čin obžalovaného A. je pro dobrovolné upuštění od pokusu beztrestný, bude mu o činu obžalovaného B. uvažovati s hlediska zločinu nedokonaného svádění k podvodu podle §§ 9, 197, 200 tr. z.